

Jaarverslag 2024

In dit verslag over jaar 2024 laten we zien wat we hebben gedaan om bij te dragen aan de drie doelen van stichting Museumhaven Gouda, namelijk:

1. **Publiekstaak:** Het verbreden van inzicht bij het publiek over de Museumhaven Gouda, de schepen en hun geschiedenis.

In 2024 hebben we hard gewerkt aan de vernieuwing van de informatieborden en de opzet van nieuwe rondleidingen die in Exploregouda.nl opgenomen worden. De informatie is verbeterd en uitgebreid. Ook is de informatie in het Engels te lezen. Ook hebben we een geweldig Drijf-In festival gehad en een succesvolle Lichtjesavond. Op Open Monumentendag kwam het vroegere schippersleven tot leven met korte toneelstukjes. We hebben de informatie over de schepen op de Socials gedeeld en hebben we nieuwe foto's van de museumschepen laten maken.

2. **Behoudstaak:** een bijdrage leveren tot het behoud van de historische bedrijfsvaartuigen (varend cultureel erfgoed) met een voorkeur voor scheepstypen die in de periode van vóór negentienhonderd tot negentienhonderd vijftig gebouwd zijn casu quo gevaren hebben in Zuid-Holland. Hieronder valt ook het feitelijke onderhoud aan de schepen door de schippers zelf.

In 2024 hebben schippers klein- en groot onderhoud uitgevoerd, waaronder de totale revisie van de ankerlier van de Regina en het bruikbaar maken van de stengenmast van de Maria. De stichting heeft groot onderhoud aan de Kukel laten uitvoeren. Daarnaast zijn we gestart met het moderniseren van de regels rondom het gebruik van het Werfhuys. Naast onderlinge afspraken gaat het ook over veiligheid en gebruik van het werfterrein.

3. **Beheertaak:** Het beheer van een haven (Museumhaven) voor museale schepen in Gouda met gebouwen en voorzieningen.

In 2024 lag de focus op het meerjarenonderhoud van het werfterrein, het kritisch kijken naar alle financiële verplichtingen, het groen van het werfterrein en de verbetering van de afspraken over elektra, water en verwarming met de schippers.

Op de volgende bladzijdes kun je meer in detail zien wat 2024 ons heeft gebracht.

Veel leesplezier!

Het bestuur van de stichting Museumhaven Gouda

Publiekstaak

In 2024 hebben we hard gewerkt aan de vernieuwing van de informatieborden en de opzet van nieuwe rondleidingen die in [Exploregouda.nl](https://exploregouda.nl) opgenomen worden. De informatie is verbeterd en uitgebreid. Ook is de informatie in het Engels te lezen.

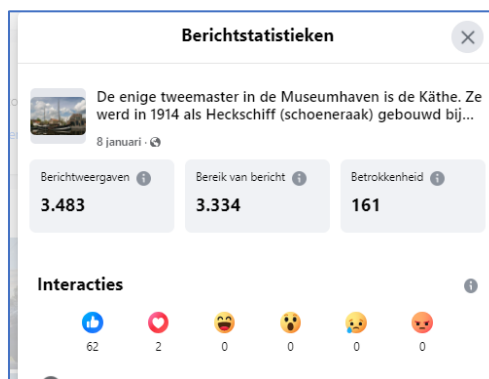
Ook hebben we een geweldig Drijf-In festival gehad en hebben we de informatie over de schepen op de Socials gedeeld, faciliteren we evenementen en hebben we nieuwe foto's van de museumschepen laten maken.

We werken waar mogelijk samen met andere Goudse organisaties.

Communicatie en socials

De informatievoorziening op de socials zoals [facebook](https://www.facebook.com) en [Instagram](https://www.instagram.com) is geïntensiveerd. We posten wekelijks interessante weetjes over de schepen die goed bekeken worden.

Drijf-in Festival

Vrijdagavond was het al druk bij het IJsselhuis bij Ierland aan de IJssel: 26 muzikanten brachten Iers muziek en dans. Dat was de opmaat naar een succesvol weekend. Op zaterdag twee films bij de Drijf-In en op zondag de start van 'Gouda viert de zomer'.

- ✓ 400 bezoekers bij de middag- en avondfilm
- ✓ Meer dan 500 bezoekers muziek op vrijdag, zaterdag en zondag
- ✓ Succesvol kinderprogramma
- ✓ Artikelen en foto's in de regionale kranten

bij de

Mini-symposium

Op 28 juni heeft de stichting een geslaagd mini-symposium 'Varend erfgoed springlevend' georganiseerd voor beleidsmakers, erfgoedorganisaties en scheepseigenaren. Over en weer informatie zijn en zienswijzen plus mogelijke oplossingen uitgewisseld.

Sprekers:

Corine Nijenhuis vertelde over hoe het is om te leven en te werken op een varend historisch schip dat tegelijkertijd een woning is en Peter Fokkens nam de aanwezigen vervolgens mee langs de opgaven om de erfgoedhaven toekomstbestendig te maken.

Tijdens het mini-symposium is het welkomstbord onthuld waarop de drie beleefroutes (zie hierover verder meer) te vinden zijn.

'Pop-up'-presentatie voor Gemeenteraad

Voor het zomerreces van de Gemeenteraad hebben we een 'pop-up' presentatie gehouden bij het IJsselhuis over de nieuwe ontwikkelingen bij de Museumhaven.

Vervolg symposium voor Ministerie OC&W

Omdat een aantal voor ons belangrijke mensen van het ministerie van OC&W niet aanwezig konden zijn op het mini-symposium, hebben we een vervolg gegeven aan het mini-symposium op maandag 16 september.

Zij wilden meer weten over Varend Erfgoed en hadden zelf onder andere als thema Verduurzaming en beleid voor Mobiel Erfgoed.

We hebben de verkorte versie van de presentatie gegeven van het mini-symposium in juni. We hebben tevens laten zien hoe de levenscyclus van schepen verlengd kan worden als banken weer hypotheeken zouden verstrekken voor Varend Erfgoed. We suggereerden een garantiefonds. Verduurzaming wordt daarmee ook gemakkelijker. Daarna gaven enkele schippers en bestuursleden een rondleiding door de haven.

Beleefroutes en vernieuwing informatieborden

In de eerste helft van 2024 zijn beleefroutes ontwikkeld en de informatieborden rondom de Museumhaven vernieuwd.

Wat is er allemaal ontwikkeld?

- Een digitale rondleiding in de app Exploregouda.nl, deze loopt vanaf het 'brongpunt' de markt naar de Museumhaven, daarna langs de Vest en via de molen weer terug naar de Markt. Hierin zijn foto's opgenomen o.a. Peter Groeneboom en Rinus Lasschuyt, dronebeelden en filmpjes (waarover hieronder meer)
- Dezelfde rondleiding, maar dan vertaald naar het Engels

MUSEUMHAVEN GOUDA

MONUMENTALE SCHEPEN · SFEERVOLLE HAVEN · HISTORISCHE HAVENSTAD

- Een kinder-rondleiding die start vanaf het gele plein en via de Drapiersteeg langs de Raam weer terugloopt, met een speurtocht-element
- Een nieuw informatiebord op het Gele plein, aan twee kanten informatie over de haven, details bij de schepen en de rondleidingen
- Nieuwe borden in het sluiswachtershuisje. Die zijn nu zo opgezet, dat je door het raam naar het verleden kijkt. Op elke foto uit het verleden staat een 'ankerpunt': iets dat er nu nog staat, zodat je weet waar de foto genomen is (zoals de Molen, Gouwekerk en Pakhuizen).
- Nieuw bord bij het Werfhuys dat laat zien dat de schepen varend erfgoed zijn en onderhouden worden.
- In de rondleidingen en ook op de website zijn filmpjes geplaatst die gemaakt zijn met schippers. Zo mogen we binnenkijken bij de Käthe, legt schipper Piet de werking van een zwaard uit en vertellen onder andere havenbewoners Jan, Martine, Brecht, Barbara en IJsselhuisuitbater Herman en waarom de plek van de Museumhaven zo uniek is. Het opknappen van de lier van de Regina staat centraal bij het filmpje over wat er gebeurt op het werfterrein.

Op de Duitse televisie

Het Duitse TV-programma Erlebnisreisen heeft opnames gemaakt in de haven. Dit zal binnenkort te zien zijn op Duitse televisie en Youtube.

Swim to Fight Cancer Gouda

Op zondag 22 juni werd er voor de tweede keer in het water van de kom en de Turfsingel gezwommen voor het goede doel. De Museumhaven heeft haar faciliteiten ter beschikking gesteld en meegeholpen met de voorbereiding en uitvoering. Er is €70.000 opgehaald.

Open Monumentendag

Dit jaar sloot het thema van Open Monumentendag goed aan bij onze schepen en het IJsselhuis: "Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen".

We hebben dat ingevuld onder andere met twee doorlopende voorstellingen (geregisseerd door Peter Meijer) over het Beurtveer (op de Gouwestroom) en het leven van Schippersvrouwen (bij het IJsselhuis).

- ✓ Meer dan 170 mensen bezochten de doorlopende voorstellingen.

Daarnaast was er in de middag een hele interessante rondleiding speciaal voor de Vrienden en Schippers in het Commissarishuis op de hoek van de Veerstal en Bogen. Met daarna nog een uitvoering van de voorstellingen een drankje bij het IJsselhuis. Het was mooi weer en het IJsselhuis bleek voor velen een goede afsluiting van de dag.

Lichtjesavond "Eén twee, drie, lichtjes aan"

De lichtjesavond (als kinderen de lichten ontsteken) was dit jaar op **woensdag 11 december**. Dit jaar een woensdag:

"We hebben voor de woensdagen gekozen voor lichtjesavond omdat het dan een dagje er tussen heeft voor Gouda bij kaarslicht en veel ouders op woensdag vrij zijn dus makkelijker met vroeg aanwezig zijn", aldus de AC.

- ✓ 35 kinderen hielpen mee om de lichtjes aan te krijgen
- ✓ Meer dan 80 mensen hebben vanaf de kant genoten van het schouwspel

De schepen waren daarna verlicht tot 6 januari. Met de sombere, grijze decembermaand leverde dit mooie mistbeelden op.

MUSEUMHAVEN GOUDA

MONUMENTALE SCHEPEN · SFEERVOLLE HAVEN · HISTORISCHE HAVENSTAD

Actualisering foto's van de museumschepen

In goede samenwerking met de Goudse fotograaf Rinus Lasschuyt zijn er actuele foto's gemaakt van de schepen in de Museumhaven. Zie ook zijn [website](#).

Overige evenementen samen met Goudse organisaties

Gouda Viert de Zomer bij het IJsselhuis op **9 juni, 7 juli, 3 augustus en 7 september**

Shantycafé, meezingen met een shantykoor op **16 juni, 21 juli en 8 augustus**

De haven lag op **7 en 8 augustus** vol met 'Old Gaffers'.

Behoudstaak

De schepen worden onderhouden door de schippers zelf. Zij besteden hier 4 tot 10 uur per week aan, naast een gemiddelde jaarlijkse investering van rond de 7.000 tot 10.000 euro.

Het gaat daarbij om klein en groot onderhoud. Denk bij klein onderhoud aan het ontroesten en conserveren van de romp (zowel onderwater als bovenwater), dek roef en luikenkap en het schuren, bijwerken en conserveren van alle rondhouten zoals mast, giek, gaffel en stuurhut.

Groot onderhoud gaat over restauratie of vervanging van materialen en onderdelen. Ook de vierjaarlijkse werfbeurt (verplicht) hoort daarbij.

Onderhoud wordt zoveel mogelijk op traditionele wijze met traditionele materialen uitgevoerd en met respect voor het museale uiterlijk.

Daarnaast is voor de schippers verduurzaming een belangrijk thema.

Groot onderhoud aan de schepen

Bewoners historische vaartuigen vertellen over hun erfgoed

‘Veel werk, maar je krijgt er veel vrijheid voor terug’

Wat is toch het verhaal achter die oude schepen aan de Vest in Gouda? Dat dacht Marten van der Maas ook. Met Museumhaven Gouda besloot hij een beleefroute te lanceren in en rond het gebied. „Vroeger was dit een van de drukste vaartroutes van Nederland.“

Bram Immerzeel
Gouda

Bijna twintig historische vaartuigen liggen aan de rand van de Goudse binnenstad en allemaal worden ze bewoond. De bewoners restaureren en onderhouden hun schip zelf. Soms is dat een behoorlijke klus, vertelt Derk Stomps. Hij en Astrid Wielemaker wonen samen met hun zoon Willem en dochter Nele op Käthe, een van de boten. „Elke week zijn we een volle dag kwijt aan het onderhoud van het schip“, weet Derk. „Zo moesten we de motor van de boot aan de praar zien te krijgen. Verspreid over jaren ben ik daar wel een volle maand mee bezig geweest.“

„Dat het onderhoud zoveel moeite en tijd kost, heeft onder meer te maken met het unieke van de historische schepen. „Er zijn niet veel mensen gespecialiseerd in dit soort onderhoud“, zegt Astrid. „Het is even wat anders dan een rijtjeshuis“, gaat Derk lachend verder. „Je moet daardoor veel zelf doen. In het begin wist ik helemaal niks van motoren, maar na tien jaar krijg je daar vanzelf handigheid in.“ Ook zijn de twee bezig met het isoleren van de boot en leggen ze zonnepanelen aan. „Dat gaat niet zo makkelijk als bij een huis.“

Sinds 2008 woont het stel op het water. Eerst woonde het paar op een kleiner vaartuig, maar in 2014 besloten ze over te gaan naar een schip dat tot 1969 actief was in de vrachtaart. Deze schoenerak

werd in 1914 gebouwd. Hun keuze op een boot te gaan wonen werd hen destijds door veel mensen, ook scheepsbewoners, afgeraden. „We zijn in de periode voordat we besloten op een schip te gaan wonen bij veel vrienden gaan kijken die al op een boot woonden“, blikt Astrid terug. „Het advies: we moesten niet onderschatten hoeveel werk het is om te leven op een schip“, vervolgt de kluisman.

Als de twee iets moeten aanwijzen wat ze op hun Käthe als een onderdeel ervaren, hoeven ze daar niet lang over na te denken. „Dat is het onderhoud. Je hebt maar weinig dingen die tien tot twintig jaar meegaan“, stelt Derk.

Andere plek
Toch komt daar ook een hoop voor terug, menen de waterbewoners. „Je hebt gewoon heel veel vrijheid. Je vaart je thuis bijvoorbeeld zo naar een andere plek“. Naast de vrijheid zijn ze ook erg blij met de buurt waarin ze wonen. „Het is een hele flexibele, behulpzame gemeenschap“, doelt Derk op de medescheepsbewoners. „Echt een dorp in een stad. Ook omdat iedereen tegen vergelijkbare uitdagingen aanloopt.“

Een kijkje nemen op Käthe betekent bukken bij de voordeur. Met een trapje komen we bij het voormalige kookgedeelte en gaan we zo'n honderd jaar terug in de tijd. Weer een trap venter zouden we uitkomen bij de lastruimte,

maar dat is nu de woonkamer. Die is opvallend ruim. Achterin het schip bevinden zich, na een smalle gangertje, de slaapkamers.

Buiten is de 13-jarige Willem druk bezig met het onderhouden van zijn eigen boot. Hij woont zijn hele leven al op het water. „Het is leuk om met boten te spelen en te varen“, zegt hij. Of hij later als scheepsbouwer aan de slag wil weet hij nog niet. „Dat moet ik nog even aankijken. Het zou kunnen.“

Vandaag lanceert Museumhaven Gouda drie wandelroutes in en rond het havengebied. Iedere route is echt een museum in de openlucht. Heel informatief over de schepen“, zegt vrijwilliger Marten van der Maas. „Er is ook een route vanaf de Markt. Onderweg vertellen de schippers in filmpjes over het vaartend erfgoed. De derde en laatste route is een kinderveurtocht.“

De routes zijn 24 uur per dag te belopen.

“Je moet veel zelf doen, het is even wat anders dan een rijtjeshuis”
– Derk Stomps

A Derk Stomps en Astrid Wielemaker met hun zoon Willem. Ze wonen op Käthe, een van de historische schepen in Gouda.

Een kleine, niet complete, greep uit het groot onderhoud van de schepen in 2024:

Regina: revisie ankerlier, nieuwe mast en rondhouten voor de Bokkepoot.

Vriendschap van Selzaete: groot onderhoud aan de mast.

De Blijde Aankomst: groot onderhoud aan zijwaarden en dekken.

Käthe: luikenkap gerenoveerd met behoud van authentieke uitstraling.

Maria: terugbrengen en bruikbaar maken van de traditionele stengenmast en het maken en plaatsen van een kluisboom.

Zilvermeeuw: groot onderhoud aan de zijwaarden.

Johanna: nieuwe vallen voor grootzeil en fok en nieuwe zwaardlopers. Reparatie grootzeil, verbetering oploophaken.

Hollandse boot: nieuwe doften en buitenom geschilderd.

Jacob: alles rondom de zwaardophanging vernieuwd.

Sijtje van Makkum: renovatie luikenkap.

Verduurzaming van de schepen

Een niet complete greep uit de verduurzamingsacties:

Hoop op Zegen: vernieuwde aandrijving: deze is nu diesel-elektrisch.

De Blijde Aankomst: vernieuwing aansturing van de zonnepanelen.

Käthe: isolatie luikenkap.

Sijtje van Makkum: isolatie luikenkap met vervild schapenwol.

Gouwestroom: isolatie vloer.

Dora: plaatsing infrarood warmtepaneel en droogtoilet.

Johanna, Maria, De Blijde Aankomst: overgestapt op varen en verwarmen met HVO100 .

Kukel

De Kukel is van de stichting, een traditionele platte schuit van de Krijtmaalderij. Ze is door enkele schippers de Kukel naar de werf in Alphen a/d Rijn gesleept en onderhanden genomen: schoonmaak onderkant plus in de verf gezet. Daarnaast is het schepje bovendeks aangepakt: nieuwe verf op boeisel en dek.

Gebruik werfhuys

Stichting MHG biedt met het Werfhuys een collectieve faciliteit voor het behoud van het varende erfgoed van Gouda.

Voor het Werfhuys zijn we in het eerste halfjaar van 2024 zijn we gestart met het moderniseren van de regels rondom het gebruik van het Werfhuys. Naast onderlinge afspraken gaat het ook over veiligheid en gebruik van het werfterrein.

Tot nu toe was het gebruik exclusief elektra, waarbij de verrekening ervan een groot beslag legde op de capaciteit van vrijwilligers. Om die reden hebben we in overleg met de schippers het gebruik van het Werfhuys inclusief elektra gemaakt, waarbij elke bewoner een maandelijkse verhoging van het liggeld heeft gekregen van €1.

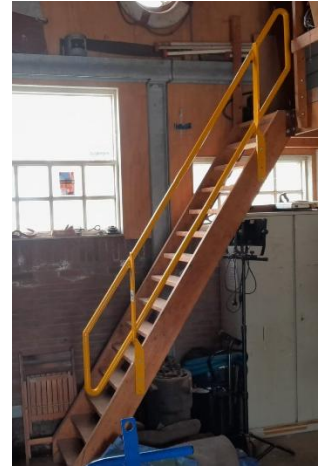
Winterliggers

Kaderuimte bieden voor varende historische schepen draagt bij aan het behouden van het varende erfgoed. In 2024 hebben we een winterligplaats kunnen bieden aan vijf schepen.

Beheertaak

In het eerste halfjaar van 2024 lag de focus de start van het meerjarenonderhoud van het Werfhuys, het kritisch kijken naar alle financiële verplichtingen, het groen van het werfterrein en de verbetering van de afspraken over elektra en water met de schippers. Ook hebben we geparticipeerd en meegeholpen met projecten rondom Museumhaven Gouda, zoals Vergroening Bogen en vernieuwen kademuur.

Meerjarenonderhoud Werfhuys

De volgende werkzaamheden zijn in 2024 uitgevoerd:

- Er is een veilige trapleuning geplaatst
- Rondom is al het houtwerk geschilderd en waar het nodig was houtwerk vervangen
- Binnen zijn diverse timmerwerkzaamheden uitgevoerd
- Elektra buiten en binnen is vernieuwd en verduurzaamd
- In het verfhok is afzuiging geplaatst en een infrarood verwarmingspaneel
- Het dak is gerepareerd
- De vloer in alle ruimtes is aangeheeld en heeft een nieuwe toplaag gekregen
- De natte ruimtes, waaronder de wc zijn opnieuw geschilderd en er is een nieuwe wasbak geplaatst
- Buiten is onkruid gewied
- Schippers hebben een uitgebreide opruimactie gehouden

Kappen en snoeien

We hebben met de gemeente een duurzame tijdelijke oplossing gevonden voor de muur aan de kant van de Vest. Dit moest omdat daar de slechte kastanjabomen zijn gerooid. Met deze actie zijn tegelijkertijd de bomen aan het water gesnoeid.

Financiële verplichtingen en verzekeringen

De penningmeester heeft nog eens alle financiële verplichtingen, al lang lopende afspraken en verzekerde goederen onder de loep genomen. Op basis hiervan zijn aanpassingen gedaan, waaronder een hertaxatie van het Werfhuys, er is een onderhoudscontract voor brandveiligheid afgesloten met Efbé beveiligingen en er is een abonnement op een gascilinder opgezegd.

Elektra, water en verwarming

De stichting verzorgt voor de schippers de voorzieningen voor elektra en water en zorgt voor de

administratie van de voorschotten en betalingen. Inmiddels is met name de administratie een enorm complexe puzzel geworden. We hebben 2024 gebruikt om dit te versimpelen, zodat we het werk beter kunnen uitbesteden en niet een te groot beslag leggen op vrijwilligers voor de uitvoering. Zo hebben we nu sinds 2024 een vaste prijs voor elektra met ENECO en een vaste relatie met RotsVast die de liggelden int en de administratie bijhoudt

De schippers hebben we gewezen op de stookalert van het RIVM. Houtstook is toegestaan, zoals dat op dit moment ook is toegestaan bij huizen. Tegelijkertijd worden aanpassingen naar nieuwe technologieën bij varende schepen aangemoedigd. Het historische karakter en de monumentale waarde van de schepen mag hierdoor overigens niet verloren gaan.

Onderzoek aansluiting schepen op de riolering

Er is overleg met het Hoogheemraadschap Rijnland en de gemeente over aansluiting op de riolering waarbij de stichting nauw betrokken is.

Meerpalen

Er is een inventarisatie geweest van de staat van de meerpalen in het water van Museumhaven Gouda. We zijn eerste contactpersoon voor de projectleiders Huigbert Konijn en Joanne Markering. We hebben een participatiesessie voor schippers georganiseerd op 17 oktober 2024. Daarnaast denken we mee, coördineren we de inbreng van de schippers.

Verder hebben we meegewerkt aan:

- Project Nieuwe Veerstal: meedenken ontwikkelen visie, aansluiting op Bogen en Museumhaven, input vaar-expertise.
- Project Vergroening Bogen: meegedacht met constructieve oplossingen voor behouden zichtlijnen en functionaliteiten van Museumhaven en de borging van haar museale/toeristische rol; we hebben betrokken ambtenaren ontvangen en rondgeleid.
- Renovatie kademuur lange het kaaspakhuis: gefaciliteerd in elektra, communicatie, plaats maken voor aanvoer onderdelen, meegedacht met realisatie
- Vervangen silo's van Cargill: plaatsmaken voor aanvoer onderdelen
- Nieuwe roeden molen de Roode Leeuw: plaatsmaken voor aanvoer nieuwe roeden